

Nr 26.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till riksdagen angående pension till arbetaren vid statens järnvägsbyggnader L. L. B. Skott; given Stockholms slott den 5 februari 1915.

Med åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över civilärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen medgiva,

att arbetaren vid statens järnvägsbyggnader Lars Levi Bernhard Skott må från och med den 1 juli 1915 under sin återstående livstid, utöver honom jämlikt lagen den 5 juli 1901 angående ersättning för skada till följd av olycksfall i arbete tillerkänd årlig livränta av 300 kronor, tillika å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension till belopp av 300 kronor.

De till ärendet hörande handlingar skola tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott; och Kungl. Maj:t förbliver riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

Oscar von Sydow.

Utdrag av protokollet över civilärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 5 februari 1915.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern HAMMARSKJÖLD,
 Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena WALLENBERG,
 Statsråden HASSELROT,
 VON SYDOW,
 friherre BECK-FRIIS,
 STENBERG,
 LINNÉR,
 MÖRCKE,
 VENNERSTEN,
 WESTMAN,
 BROSTRÖM.

Departementschefen, statsrådet von Sydow anförde:

I underdånig skrivelse den 30 juli 1914 har järnvägsstyrelsen hemställt, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att bevilja årlig pension åt arbetaren vid statens järnvägsbyggnader Lars Levi Bernhard Skott, vilken under arbete med jordschaktning genom olyckshändelse ådragit sig svår kroppsskada.

Järnvägsstyrelsen har i nämnda skrivelse anfört följande.

Järnvägs-
styrelsens
framställning.

Den 27 februari 1912 inträffade vid schaktning i Karhuvaara å statsbanan Veittijärvi—Karungi—Matarengi ett svårare jordras, varvid två järnvägsarbetare dödades och två skadades, bland de senare arbetaren Lars Levi Bernhard Skott.

Av protokoll vid polisförhör, som i anledning av nämnda olyckshändelse hölls samma dag, framgår, att det inträffade icke kan läggas arbetsledningen till

last, ej heller kan hava föranletts genom vårdslöshet eller försummelse från arbetarna själva, utan att ren olyckshändelse måste anses föreligga.

De skador, som Skott ådrog sig vid ifrågavarande tillfälle, voro av synnerligen allvarlig beskaffenhet, såsom utvisas av omedelbart efter olyckshändelsen utfärdat läkarbetyg.

För ifrågavarande skador har Skott vårdats å länslasarettet i Luleå från den 28 februari till den 6 oktober 1912. Om hans tillstånd vid utskrivningen från lasarettet lämnas närmare upplysningar i två läkarintyg, avgivna det ena sistnämnda dag av lasarettsläkaren Ernst Feltström och det andra den 22 december 1912 av provinsialläkaren Magnus Åman.

Uti ett av järnvägsstyrelsen från riksförsäkringsanstalten begärt utlåtande, i vad mån ifrågavarande skada kunde anses hava åstadkommit nedsättning i Skotts arbetsförmåga, har anstalten meddelat, att skadan, sådan densamma finnes angiven i sistberörda två läkarbetyg, bör anses hava för Skott medfört förlust av arbetsförmågan.

Med stöd härav blev Skott, jämlikt § 4 mom. 2 i lagen angående ersättning för skada till följd av olycksfall i arbete den 5 juli 1901, tillerkänd årlig livränta till belopp av 300 kronor, att utgå från och med den 1 januari 1913.

Dessförinnan hade Skott alltifrån olycksfallet uppburit sjukavlöning efter 3 kronor per söckendag, med avdrag av 50 öre för varje söckendag, under vilken han på statens järnvägsbyggnaders bekostnad vårdats å sjukhus, allt i enlighet med § 9 i de den 9 februari 1909 utfärdade allmänna bestämmelser rörande arbetare vid, bland annat, statens järnvägar.

Sedan i början av mars 1913 till Skott utbetalts på första kvartalet samma år belöpande del av livräntebeloppet med 75 kronor, hade Skotts fader i en till styrelsen ställd skrift på anförda skäl anhållit, att sjukavlöning fortfarande måtte tillerkännas hans son till oförändrat belopp.

Vid prövning av detta ärende ansåg sig styrelsen, i betraktande av föreliggande ömmande omständigheter och Skotts hälsotillstånd, så till vida kunna tillmötesgå den gjorda framställningen, att styrelsen medgav, att till Skott finge, räknat från och med den 1 januari 1913, av statsbanans Veittijärvi—Karungi—Matarengi byggnadsmedel utbetalas sjukavlöning efter 3 kronor per söckendag tills vidare under en tid av sex månader, med skyldighet för Skott att under den tid, han sålunda åtnjöte sjukavlöning, avstå den honom av allmänna medel tillkommande livränta och återställa det för honom utfärdade livräntebrev ävensom återbetala vad han redan av livräntan uppburit.

Sedermera har styrelsen, efter därom i två särskilda fall gjorda förnyade framställningar, tillerkänt Skott liknande sjukavlöning dels för tiden 1 juli—31 december 1913 och dels för tiden 1 januari—30 juni 1914. Vid sistnämnda tillfälle företeddes ett den 3 januari 1914 av provinsialläkaren A. N. Sahlstrand utfärdat läkarbetyg, däri det bland annat heter, att Skott på grund av genom olycksfall under arbete vid statens järnvägsbyggnader ådragna kroppsskador och sjukdom »fortfarande är och för all framtid kommer att förbliva oförmögen att taga vård om sig själv eller att genom arbete förvärva vad till livets uppehållande oundgängligen erfordras».

Då det emellertid syntes styrelsen tveksamt, huruvida styrelsen kunde vara befogad att till Skott utbetala sjukavlöning för någon längre tid framåt, fann sig styrelsen böra under hand infordra uppgift från doktor Sahlstrand angående Skotts sannolikt återstående livslängd, och hade doktor Sahlstrand med anledning

därav i skrivelse till styrelsen den 16 februari 1914 såsom sin åsikt uttalat, att Skott under gynnsamma förhållanden och god vård kunde hava många år kvar att leva; att samtliga inre organ utom urinorganen, speciellt blåsan, befunnos friska, samt att den tidvis recidiverande blåskatarr, varav han lede, krävde god behandling och givetvis högst menligt inverkade med avseende å hans livslängd.

Nu föreläge ånyo, anför styrelsen vidare, en framställning från Skott om fortsatt sjukavlönning, och hade Skott till stöd därför åberopat läkarbetyg av doktor Sahlstrand av enahanda innehåll som ovanberörda, av honom förut utfärdade.

Med hänvisning till vad sålunda blivit upplyst, har styrelsen ansett sig böra underställa ärendet Kungl. Maj:ts prövning. Därvid har styrelsen erinrat om ytterligare följande.

Av handlingarna inhämtas, att Skott är född den 2 november 1889 samt gift och fader till ett minderårigt barn samt att Skott arbetat vid statens järnvägsbyggnader under sommaren 1910 och månaderna maj—november 1911 ävensom från den 5 januari 1912 till dagen för olycksfallet.

Genom att bevilja Skott livränta av 300 kronor om året, jämlikt lagen om ersättning för skada till följd av olycksfall i arbete, anser sig järnvägsstyrelsen gentemot Skott hava fullgjort, vad som enligt lag åligger styrelsen på grund av det inträffade olycksfallet. Enligt styrelsens åsikt torde Skott icke lagligen kunna göra anspråk på utfående av högre ersättning, än som sålunda tilldelats honom. Såsom stöd härför åberopas de av styrelsen den 26 mars 1910 utfärdade särskilda bestämmelser rörande arbetare vid statens järnvägsbyggnader*).

Emellertid har det synts järnvägsstyrelsen i detta fall böra tagas i övervägande, huruvida icke på grund av förut berörda, särskilt ömmande omständigheter något ytterligare understöd kunde beredas Skott. Till följd av de skador, som drabbat honom vid ifrågavarande olyckshändelse, har, anför styrelsen, Skott icke blott tillskyndats svåra kroppsliga lidanden utan även genom förlust av sin arbetsförmåga blivit satt ur stånd att bidraga till sitt och sin familjs uppehälle. Från att hava varit en arbetare i sin kraftigaste ålder har Skott genom olycksfallet blivit en krympling, oförmögen att reda sig själv utan annans hjälp.

Vid sådant förhållande är, enligt järnvägsstyrelsens mening, ett årligt understöd av 300 kronor alldeles otillräckligt för att bereda Skott med familj ens nödortfött bärning, i synnerhet som hustruns egen förvärvsförmåga måste anses vara mycket inskränkt, då hon har att såväl draga försorg om ett minderårigt barn som ock, i den mån det är henne möjligt, vårda sin skadade man. Därtill kommer, enligt vad handlingarna i ärendet utvisa, att för mannens vård måste anlitas särskilt biträde, vilket givetvis medför ej oväsentliga kostnader.

För att lätta de ekonomiska svårigheter, vari olycksfallet försatt Skott och hans närmaste, har styrelsen ansett sig kunna medgiva, att sjukavlönning enligt ovan angivna grund finge utgå till Skott tillsvidare under viss tid, mot det att han under samma tid avstode från den honom tillerkända livräntan.

Då emellertid Skotts hälsotillstånd, enligt ovanberörda av doktor Sahlstrand

*) § 10 av dessa särskilda bestämmelser innehåller bl. a. följande: »Sådan sjukavlönning, som utgår enligt § 9 mom. 1 a) i de allmänna bestämmelserna, utbetalas från och med den dag, varunder arbetaren genom den ådragna kroppsskadan blivit oförmögen till arbete, och intill den dag han åter blir arbetsför, för så vitt han ej dessförinnan enligt § 4 mom. 2 i lagen den 5 juli 1901 om ersättning för skada till följd av olycksfall i arbete blir berättigad till livränta.»

under hand avgivna läkarutlåtande, trots de skador, som drabbat Skott, torde vara av den beskaffenhet, att han kan förväntas hava åtskilliga år kvar att leva, har det synts styrelsen riktigast att söka ordna denna sak på ett mera stadigvarande sätt. Styrelsen har därvid tänkt sig möjligheten av, att åt Skott skulle kunna utverkas pension utöver den Skott jämlikt 1901 års lag tillerkända livräntan.

Beträffande det pensionsbelopp, som för Skott kan ifrågakomma, erinrar järnvägsstyrelsen, att Skott vid tiden för olycksfallet hade en arbetsförtjänst av något över 5 kronor per arbetsdag samt att den till honom hittills utbetalta sjukavlöning uppgår till ett belopp av 3 kronor per söckendag. Med hänsyn härtill har det synts styrelsen, som om pensionen i föreliggande fall skäligen skulle kunna sättas till 300 kronor om året, motsvarande jämte den till honom utgående livräntan ungefär 40 procent av Skotts vid olyckstillfället innehavande arbetsförtjänst.

Slutligen meddelar järnvägsstyrelsen, att Skott av vederbörande arbetsbefäl erhållit goda vitsord för visad duglighet under anställningen vid statens järnvägsbyggnader samt gjort sig känd för ett hedrande uppförande.

På grund av vad sålunda blivit anfört har styrelsen hemställt, att Kungl. Maj:t måtte i proposition till riksdagen föreslå riksdagen medgiva, att Skott må under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten åtnjuta årlig pension till belopp av 300 kronor.

Enligt ett av provinsialläkaren M. Åman den 28 februari 1912 utfärdat intyg hade Skott vid olyckstillfället ådragit sig följande skador: »högra foten krossad samt fotsulan från tårna i betydande utsträckning bakåt lossad från skelettdelarne; ett sår å vänstra handens volara sida sträckande sig över tenar och hypotenar med uppfläckning av mjukdelarna i en lambå upp mot armleden; kontusion av lumbaltrakten och bäckenregionen med svåra smärtor därstädes.»

Företedda
läkarintyg.

Av övriga i ärendet företedda läkarintyg må här återgivas följande två:

»Att arbetaren Lars Levi Skott från Karl Gustafs församling vårdats å läns-lasarettet i Luleå från den 28 sisl. februari till denna dag för skada å ryggraden med förlamning av nedre extremiteterna — särskilt den vänstra — samt svaghet i urinblåsan, svåra skador å högra underbenet, samt skador å vänstra handen; att högra underbenet måst amputeras; att amputationssåret nu är läkt liksom mjukdelssåret å vänstra handen; att förlamningen i nedre extremiteterna till stor del nu försvunnit, men att viss svårighet att tömma urinblåsan kvarstår; samt att Skott för framtiden har men av sina ovannämnda skador, intygas på begäran.

Luleå den 6 oktober 1912.

Ernst Feltström,

Lasarettsläkare.»

»Till komplettering av ett av lasarettsläkaren i Luleå E. Feltström utfärdat läkarbetyg av den 6 oktober 1912 rörande Lars Levi Bernhard Skotts hälsotillstånd, vilken skadades genom ett jordras vid statsbanebygget Veittijärvi—Karungi den 28 februari 1912, får jag meddela följande efter av mig den 20 december verkställd undersökning av Skott.

Högra underbenet amputerat å Luleå lasarett obetydligt ovan gränsen mellan mellersta och understa tredjedelen.

Hela vänstra benet, men i synnerhet underbenet, betydligt atrofiskt.

Bägge benen paretiska. Vid patientens försök att i rygggläge aktivt höja dem från madrassen lyckas detta någorlunda med högra benet, men i det vänstra åstadkommer han endast en böjning i trubbig vinkel i knä- och höftlederna varvid hälen ej kan lyftas från underlaget. Vid dessa försök uppkommer i vänstra benet kloniska krampryckningar, som pågå en lång stund. Dessa ryckningar framkallas även i bägge benen vid prövning av patellsreflexen. Den skadade kan icke ens sitta en kortare stund i sängen utan att tröttna, och han kan varken stå på vänstra benet med hjälp, ej heller på något sätt med eller utan hjälp fortskaffa sig själv i rummet utan måste då bäras som ett barn.

Den skadade handen är atrofisk och genom ärrsammandragning deformerad samt rörelseförmågan i hand- och fingerleder inskränkt. Olägenheter vid urineeringen förefinnas även ännu från blåsan.

Då så lång tid som nära ett år förflutit, sedan ryggmärgen skadades och sådana betydande defekter, som undersökningen visar, ännu därav kvarstå, och då, även om någon förbättring i vissa fall skulle kunna tänkas inträda i framtiden, denna dock icke kan bli av någon nämnvärd betydelse för den skadades förvärvsförmåga, i synnerhet som även en hand och ett ben genom direkt skada äro så gott som obrukbara, så får jag härmed intyga, att den skadade varken nu eller i framtiden kommer att bli i stånd att även till någon del försörja sig själv.

Nederkalix den 22 december 1912.

Magnus Aman,
Leg. läkare. Provinsialläkare.»

Statskontoret.

På grund av remiss har statskontoret den 10 augusti 1914 avgivit utlåtande i ärendet och därvid anfört följande:

»Ehuru statskontoret icke förbiser, att beviljande av ersättning för olycksfall i arbete med högre belopp än det, som enligt 1901 års lag skall utgå, kan medföra vissa konsekvenser beträffande dylika ersättningsfrågor, finner sig statskontoret likväl, då med hänsyn till de särskilda förhållandena i detta fall måste anses föreligga synnerligen starka billighetsskäl för beredande av förhöjd ersättning, kunna tillstyrka bifall till järnvägsstyrelsens framställning.»

Departements-
chefen.

I de fall, då i statens tjänst anställd arbetare skadas till följd av olycksfall i arbetet samt livränta jämlikt 1901 års lag på den grund tillerkännes honom av statsmedel, lär staten därmed hava fullgjort sin ersättningsskyldighet gentemot vederbörande. Det är ock allde-

les givet, att, på sätt statskontoret i sitt utlåtande antytt, starka principiella betänkligheter måste göra sig gällande mot att utsträcka statens ersättningsplikt utöver den i lagen påbjudna, detta framför allt med hänsyn till de konsekvenser för framtida liknande fall, som varje dylikt avvikande från lagens principer lätt kan medföra. Å andra sidan kunna emellertid stundom sådana särskilda omständigheter föreligga, att det enligt lagen medgivna maximibeloppet av livränta, 300 kronor, framstår såsom alldeles otillräckligt. Att statsmakterna i dylika ömmande undantagsfall skulle ställa sig helt avvisande mot anspråk på förhöjd ersättning, synes mig icke kunna ifrågasättas. Dock måste enligt min mening i varje sådant fall synnerligen starka billighetsskäl kunna andragas, för att särskild gottgörelse utöver den i lagen stadgade skall kunna medgivas.

Vad det nu föreliggande fallet beträffar, framgår av järnvägsstyrelsens framställning, att Skott vid 22 års ålder, i besittning av full arbetskraft och med goda möjligheter att förskaffa sig och sin familj en ekonomiskt tryggad ställning, genom följderna av det inträffade olycksfallet blivit en hjälplös krympling, helt berövad arbetsförmåga och för framtiden urståndsatt att ens i minsta mån bidra till försörjning av sig själv och sin familj, bestående av hustru och ett minderårigt barn. Av sina anhöriga lärer Skott icke heller kunna påräkna något nämnvärt bidrag för familjens uppehälle, helst mannens vårdande måste i väsentlig mån taga hustruns tid i anspråk. Dessa omständigheter, vilka jag måste beteckna såsom i hög grad ömmande, synas mig innebära fullgoda skäl att i detta särskilda fall medgiva högre ersättning, än den lagen stadgar. Både järnvägsstyrelsen och statskontoret hava också på grund av de synnerligen starka billighetsskälen tillstyrkt beviljande av särskild pension.

Beträffande pensionsbeloppets storlek har jag intet att erinra mot järnvägsstyrelsens förslag, som av statskontoret lämnats utan anmärkning.

Vidkommande den tid, från vilken pensionen bör utgå, må här meddelas, att järnvägsstyrelsen, enligt vad jag inhämtat, genom särskilda beslut tillerkänt Skott sjukavlöning jämväl för senare halvåret 1914 och tillsvidare intill den 1 juli 1915 att utgå med samma belopp, som enligt styrelsens föregående beslut tillerkänts honom för tiden till och med den 30 juni 1914. Vid sådant förhållande synes mig lämpligast, att den föreslagna pensionen utgår från och med den 1 juli 1915, då således sjukavlöningen skulle helt upphöra.

På grund av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att arbetaren vid statens järnvägsbyggnader Lars Levi Bernhard Skott må från och med den 1 juli 1915 under sin återstående livstid, utöver honom jämlikt lagen den 5 juli 1901 angående ersättning för skada till följd av olycksfall i arbete tillerkänd årlig livränta av 300 kronor, tillika å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension till belopp av 300 kronor.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagade Hans Maj:t Konungen lämna bifall samt förordnade, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skulle avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Nils Ädelgren.
